

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA .....

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an . . . . . 120 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 60 „		
Un număr . . . . . 5 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei.		

In memoriam.

Un an se împlinește peste trei zile, de când într-o dimineață de primăvară târzie s'a stins făclia unei vieți trudite. Un arhieru crescut în școala muncii s'a sfârșit în modestie, retras de lume, de par'că ar fi vrut ca moartea lui să nu stingherească pe nimeni... Ea a fost un epilog fidel al întregii lui vieți, prelungit în înhumarea lui într'un sătuleț departe, la o margină extremă a eparhiei și a țării noastre.

Și iată că timpul, cu balsamul său miraculos, a uscat lacrimile și a potolit furtunile atâtor suflete îndoliate; și după o primăvară a venit alta, căci *soarele răsare și soarele apune, toate cele ce au fost, acelea iarăși se vor face*, zice înțelepciunea eclesiastului. Durerea ca și bucuria sunt fețe ale sufletului nostru; el se căleşte într'ânsele și iarăși el se înmoaie, căci iată acestea sunt tovarășii fideli ai supliciuului din lumea lui pământescă.

Din această durere i-a fost hărăzit bunului și blândului episcop Iosif să se nfrupteze zi cu zi, o viață întreagă și mai ales i-a simțit veninul în zilele din urmă ale vieții și păstoririi sale. Ultimele sale cuvinte rostite pe patul de moarte consilierilor săi — cu cari a trăit o viață întreagă, sfātuindu-se împreună până în cele mai mici amănunte privitoare la bunul mers al eparhiei — au fost zguduitoare. „*Căutați și vă înțelegeți... că eu am suferit mult din cauza neînțelegerii unora*,” rezumă sbuciumul care l-a mistuit și care zadarnic i-a irosit puterile.

În ochii săi scânteietori de inteligență văpaia și cu lacrimile s'au înstăpânit lăsând în ei în lunile din urmă doar imaginea sufletului amărit. Ei ne ocoleau; și atunci, odată din întâmplare, mi-a fost dat să-l gădesc îngenunchiat în fața altarului capelei sale, rugându-se în sine.

Cum poate fi oare altfel de cât bun un om, care se roagă pentru sine și pentru păcatele altora? Și el — dă nimbul care împodobește pe păstorul, căzut pradă dușmanilor turmei sale, cu aceste cuvinte păciuitoare pe buze... *căutați și vă înțelegeți*.

Ce testament mai de preț ca acesta putea să lase el oamenilor cari nu l-au înțeles decât prea puțin? Cari socoteau îndelunga sa răbdare, slăbiciune, bunătatea lui, vanitate și îndărătnicia în drumul drept, micime de suflet. El care s'a despuiat pe sine mulțumind pe alții, și s'a umilit de atâtea ori pentru pace și bună înțelegere, muncind muncă asiduă și grea până în ceasul morții?...

Din ceața plumburie a vremii preatimpurii, umbra unui episcop ni se desprinde azi, candidă și... tristă.

Episcopul Iosif s'a retras departe - departe, să nu turbure pacea noastră. Dar testamentul lui se înfiripează oare?

Ne vom ruga, și el va mijloci pentru noi și înțelegerea noastră.

*

Marți în 10 Iulie a. c. se va oficia în Eșelnița parastas pentru odihna sufletului răposatului episcop Dr Iosif Traian Badescu.

La parastas va lua parte Prea Sfințitul episcop Vasile.

A murit o mamă adevărată.

— În amintirea Doamnei Cornelia Corneanu. —

Istoria lumii ne dovedește luminos că numai acele popoare au fost puternice și au propășit, cari au făcut din familie izvor făuritor de moravuri sănătoase și virtuți înalte.

Firea omenească aci se preface în așa fel încât să se dea naștere unei societăți în care să stăpânească pacea și bună învoirea, fericirea și progresul. Și în familie, această grea sarcină a revenit mamei, care cu drept cuvânt „*este un strop desprins din undele dumnezeirii*”. Necunoscută în felul acesta, înainte de venirea pe pământ a Domnului, ea și-a deslușit această înaltă însușire tocmai prin puterea ei de a coborî cerul pe pământ; prin deosebita ei chemare de a purta în pântece și a naște lumii pe Fiul lui Dumnezeu. Orânduită ca punte de legătură între cer și pământ, dintru început ea fost poreclită cu numele de „*preoteasă a familiei*”.

Căci adevărat este, că acolo unde mamele încetează de a servi destinele dumnezeiești ale neamului lor; unde preotesele căminului familiei închid ușile altarelor casnice în care se înfiripează și se imputernicesc toate destoiniciile de luptă și apărare împotriva bătănelilor diavolești ale păcatului ucigaș, acolo se deschid larg porțile prăbușirii.

Dragostea și răbdarea sunt daruri cu care o mamă adevărată săvârșește minuni. Un scriitor zice următoarele: „*În fiecare mamă este ceva sfânt și ceresc. Trebuie însă numai să ști și să vezi. Cei mai mulți oameni nu pot vedea acest lucru din cauză că poate mama are un aer obosit și bolnav ori mâni improșcate de muncă sau chipul înăsprit de trudă. Deaceia nimeni nu i vede partea măreață din firea ei*”.

Vestitului filosof Kant îi plăcea să mărturisească cu mândrie că el își datorește totul îngrijirilor evlavioase primite dela mama sa. Această femeie bună dar neînvățată, îl învățase totuși cea mai aleasă știință, știința moralei și a virtuții. În micile preumblări ca îi talmăcia prin slabele-i priceperi tot ce cunoștea minunat în natură însușindu-i dragostea de Dumnezeu. Adeseori la bătrânețele sale, marele învățat spunea: „*Nu voi uita-o nici odată; ea a făcut să se desvolte tot bunul ce-l am în sufletul meu!*” Savantul și omul de stat Cuvier nu se sfiște a declara că dela mama sa primise cele dintâi îndrumări, care-i serviseră ca temelie a geniului său. „*Desemnam înaintea ochilor ei*”, spune el în

scrisorile lăsate familiei sale „*și citeam eu glas tare cărți de istorie și de literatură. Astfel ea aprinse în mine acea patimă de citit și de cercetare a oricărui lucru, care mai târziu deveniră sufletul vieții mele*”.

Mamele spartane spune fiilor lor plecați în război: „*Să vii sau pe scut sau sub scut*”.

Intr'un cuvânt din puterea mamei asupra copiilor săi a isvorât pe pământ întreaga civilizație.

La lucrul de izbăvire a lumii, Mântuitorul își ia pe lângă ceata celor 12 apostoli și un număr de femei. *Sfânta Sa Mamă, Maria din Nazaret, Magdalena, Salomeea* mama lui Iacob și Ioan, *Marta și Maria* surorile lui Lazăr din Betania sunt ucenițele cari prin însușirile lor dumnezeiești, prin curajul, pietatea și dragostea dusă până la jertfă, serviră de neîntrecute pilde atâtor femei păgâne cari îmbrățișând pe Hristos, umplură istoria creștinismului de sute de mii de mucenici și mucenițe, de sfinți și dascăli, cu un cuvânt de oameni îndumnezeiți prin eroismul crucii.

Din sânul creștinismului s'au ridicat atari femei cari în sfântul rol de mame, strălucesc și vor străluci în veac. *Emilia și Macrina, Antuza, Nona sau Monica* sunt mame cari au făcut din oameni poate ușuratici și cu înclinări spre stricăciune și desfrâu la început, adevărați inspirați, făcând pe păgâni să exclame: „*Ce mame strălucite au creștinii!*”

Da, erau strălucite aceste mame, căci ele purtaseră pe brațele lor pe sfetnicii Domnului cari prin cuvântul lor au renăscut popoarele pentru un viitor nou și o nouă viață ce s'a prelungit până azi.

* * *

Sunt rare veacurile în care națiunile să fi încercat mai adânci sguđuiri sufletești și să fi trecut printr'o șubrezenie morală mai simțită decât acum.

Napoleon stând odinioară de vorbă cu o distinsă doamnă, zicea: „*Vechile orândueli și regule de creștere în educațiune nu mai plătesc nimic azi. Spune-mi te rog doamnă, ce lipsește tineretului francez ca să fie bine crescut?*” „**Mame**”, îi răspunse doamna.

Da, astăzi poporul nostru, tineretul nostru care se ridică atât de aplecat păcatului, are nevoie de mame, dar mame adevărate.

Căci cu durere în suflet vedem astăzi cum își fac apariția mame cari absentează dela sfin-

tele lor datorințe dezertând dela cămin și rosturile legate de el. Ademenite de plăcerile clipei, multe mame își risipesc azi viața în cele mai neadmise fapte.

Femei a căror singură preocupare nu este decât voluptatea, moda deșanțată, balurile excentrice, femeii care-șiucid pruncii într'un fel ori altul, femeii adultere, femeii desfrânate nu pot fi niciodată bune și adevărate mame.

Biserica le cheamă la realitate punându-le în față modelele chipurilor sfințelor femei și le cere să se refacă convertindu-se din nou la idealurile vieții creștine, la Hristos care le-a salvat cândva din sclavie. Femeia să se redea iarăși familiei ca factor de moralitate, de datorii și devotamente. La dezastrul tineretului de azi mama își are o bună parte de păcat. Deaceea ea este chemată azi să restaureze societatea ca femeie și mamă adevărată creștină.

Asemenea fecioarelor vestale ele sunt chemate ca prin jertfa și dragostea lor să aprindă în sufletul generației noastre focul sacru.

„Prin viața femeilor să se câștige copiii cari se supun sfatului lor“ (I. Petru).

* * *

Doamna Cornelia Corneanu a fost o mamă adevărată. Parc'o văd...! Înaltă mai mult uscățivă, acoperită cu vâlul negru și cu lacrimile ce vecinic îi umezeau ochii de vre-o doi ani, se strecura printre lume sfielnică și modestă. Era chipul acelei mame, de pe fața căreia citeai că „pe toate le suferă, pe toate le crede, pe toate le nădăjduște și le rabdă“ (I. Cor. 13).

O amintire ce mi-a rămas adânc întipărită în minte: sunt aproape 2 ani; într'o toamnă timpurie. Soarele da spre asfințit înecând apusul cu raze trandafirii. În durerea generală, în ultimele clipe când gîia avea să înghită pentru vecinicie pe părintele Liviu, biata mamă îngenunchiată de durere atât a mai putut zice: „Vai, s'a dus sufletul mamei!“ Atât, și a închis ochii să nu mai vadă nimic. Atât am auzit și eu și deatunci am văzut-o tot îndurerată și tristă. O parte din sufletul ei se îngropase... acolo... în cripta din cimitirul Sfântului Ioan Botezătorul.

O viață de 70 de ani a fost închinată familiei, bisericii și neamului dând odrasle ce strălucesc prin virtuțile și faptele lor.

Căci iarăși marele Kant spune: *Viitorul unui om este fapta mamei sale.* Și doamna Cornelia Corneanu a vorbit prin faptele sale.

Viața sa poate fi luată drept icoană a unei adevărate mame. Și mamele de azi cari au

început a nu-și mai înțelege rostul lor se pot inspira din această icoană de mamă plină de virtuți minunate asemenea strălucitelor mame de odinioară.

Cu mame de telul Doamnei Corneanu un popor nu se poate decât mândri și a-și întrezări un viitor de aur. Deacea am zis că „a murit o mamă adevărată“.

Pr. D. V. Anufoiu.

Vizitații canonice.

Prea Sfințitul nostru episcop Vasile, la actul solemn al întronizării, printre altele a declarat: „Vreau să-mi cunosc eparhia și credincioșii mei“. Cu acest gând a plecat la drum. Din primele săptămâni, înaltul ierarh a început să descindă printre fiii Săi sufletești, cunoscându-i și învățându-i.

În cadrul programului de a vizita deocamdată câte 4-5 comune din fiecare protopopiat din eparhie, Vineri la praznicul sfinților Apostoli Petru și Pavel, Prea Sfinția Sa însoțit de dl secretar eparhial Dimitrie Sgăvêrdia și diaconul episcopesc Teodor Roșca, a făcut vizitație canonică în frunțașă comună *Sacul*.

La marginea comunei sunt întâmpinați de primarul comunei și de un banderiu impozant de călăreți, purtând falnicul tricolar. Comuna întreagă, îmbrăcată în verdeață, are aspect de mare sărbătoare. Trascurile vestesc sosirea ierarhului. În fața bisericii P. S. Sa este întâmpinat de tânărul preot al locului, Vasile Soceneanțu, care tâlmăcește bucuria credincioșilor din acest moment. Se începe sf. Liturghie, pontificată de însuș P. S. Sa. Soborul îl formează: pâr. adm. protopresb. al tractului Logojului Dr Aurel Mihaescu; preoții: E. Lăpăduș, D. Soceneanțu, D. Lupea, P. Adam, V. Soceneanțu și diaconii T. Roșca și S. Daș.

După cheruvic P. S. Sa a hirotonit pe diaconul S. Daș întru preot pe seama comunei Șușca. La priceasnă P. S. Sa ține o cuvântare despre roadele harului ceresc ce se revarsă asupra creștinilor prin sfințele Taine și pe calea sfințelor rugăciuni, prin mijlocirea cărora creștinul comunică cu Dumnezeu.

Responsorile la sf. Liturghie, le-a dat corul elevilor de școală, condus de însuflețitul învățător D. Birișu.

După masă P. S. Sa vizitează comuna *Gavojdia*. Aici este întâmpinat în aceeași atmosferă sărbătorească de preoții locului: A. Marta și A. Groza și venerabilul inspector în penziune N. Petroviciu. P. S. Sa celebrează Vecernia, înconjurat de pâr, adm. protopresb. Dr Aurel.

Mihaescu, preoții locului, I. Bucovan, V. Soconeanu și diaconul episcopesc T. Roșca. Răspunzoriile le dă corul plugarilor din loc, condus de tinerul învățator N. Sârbu, cunoscut ca bun cântăreț. La sfârșit P. S. Sa predică despre binecuvântările lui Dumnezeu, care formează binele suprem al vieții omenești.

Către înserare P. S. Sa se oprește și în comuna *Jena*. Aici este întâmpinat de preotul locului, Dimitrie Lupea. După o scurtă rugăciune, explică fiilor sufletești, cuvintele din cântarea: „Nădejdea mea este Tatăl...” Aici am fost întâmpinați de corul local, condus de învățatorul C. Vreriu.

În tot locul am fost însoțiți de subrevizorul C. Mircea și primpretorul S. Verca.

* * *

Duminecă în 1 Iulie a. c. P. S. Sa părintele episcop Vasile, însoțit de d-l secretar eparhial Dimitrie Sgăvêrdia și diaconul episcopesc Teodor Roșca, își continue drumul misionadelor Sale, mergând în comuna *Zorlențul-mare*, unde săvârșește Sf. Liturghie pontificând în sobor cu P. O. D. Dr. A. Mihaescu, adm. protopop; preoții locului I. Dabiciu și A. Atnagea; preotul L. Voin din Ezeriș și diaconul episcopesc.

Răspunsurile la Sf. Liturghie le-a dat corul bărbătesc local sub conducerea învățătorului M. Voin.

La Priceasnă P. S. Sa, folosindu-se de datele prezentate de preotul Iacob Dabici la întâmpinare, explică mulțimei de creștini, importanța legăturii sufletești ce trebuie să existe între biserica noastră și credincioșii ei. Le arată apoi însemnătatea sfintei Taine a Cununiei, prin care noua familie câștigă binecuvântarea cerească.

După masă vizitează comuna *Zorlencior*, unde este întâmpinat de pr. C. Țucu, de un banderiu de călăreți, iar drumul îi este preserat cu iarbă și verdeață. Aici, după Vecernie, P. S. Sa îndeamnă pe credincioșii adunați în haine de sărbătoare, să respecte poruncile dumnezeiești, dela îndeplinirea cărora atârnă fericirea individului.

După ce P. S. Sa se întreține puțin cu credincioșii, și după ce revede oficiul parohial, ne reîntorcem cu automobilul către Caransebeș, oprindu-ne puțin la biserica din Zgribești.

Notăm cu bucurie, că și de data aceasta, pe lângă timpul foarte nefavorabil, am fost însoțiți și de dl revizor școlar C. Mircea și de dl primpretor N. Verca.

* * *

În cadrul programului propus, P. S. Sa episcopul nostru Vasile, a început să viziteze

comunele din tractul Mehadiei. Joi în 2 Iulie a. c. fiind hramul bisericii din Domașnea: „Sf. Atansie din Aton“, a descins în această frunțășă comună, însoțit de dl secretar eparhial Dimitrie Sgăvêrdia și diaconul Teodor Roșca.

Deși ziua de Joi a fost zi de lucru, pentru celelalte comune; pentru comuna Domașnea a fost praznic înălțător. Încă de pe dealul încărcat cu roade frumoase al Domașnii, am fost întâmpinați de sprintenii călăreți, care ne-au vestit, că la ei azi e mare sărbătoare, cum nu au mai văzut Domașnenii de 60 ani!

La intrarea în comună suntem binevențați de primarul comunei Ioan Horăscu. Mulțimea de credincioși în haine de mare sărbătoare, este încolonată pe cele două părți ale drumului presărat cu iarbă verde, și primește impresionată, arhierasca binecuvântare. În fața bisericii, preotul locului Simeon Răzvan prezintă arhierelui sf. Cruce și sf. evanghelie. Face apoi o țdare de seamă a comunei, din care se constată starea morală și materială a credincioșilor. Se începe Sf. Liturghie pontificată de P. S. Sa, înconjurat de un impozant sobor de 12 preoți, compus din: P. On. D. Iosif Câmpian protopresbiterul tractual, preoții Simeon Răzvan al locului, Ilie Imbrescu Mehadica, Nicolae Goanță Cuptoare, Nicolae Văleanu Cornea, Iosif Drăgoi Globureu, Ilie Sârbu Rusca, Mihail Ienea Mehadica, Dimitrie Stoichescu Teregova, Toma Suru Verendin, Petru Moisescu Luncavița, Traian Coșeriu Teregova și diaconul episcopesc. Răspunzoriile le-au dat cantorii stranei cu teologii Victor Vladucean, Ilie Adamescu, notarul Iosif Pepa, stud. Iancu Muntean și învățătorul Mihail Vladucean.

La Priceasă P. S. Sa, într'o atmosferă de înălțătoare sărbătoare, arată fiilor sufletești, originea și însemnătatea hramului sfintelor biserici, care ne reînprospătează în fiecare an memoria sfinților mucenici, prin sângele cărora a biruit creștinismul. După sfânta Liturghie P. S. Sa, împreună cu preoții slujitori au cercetat pe preotul suferind Vasile Uzonescu, care a rămas adânc impresionat de înalta înmângăere și îndurerat de neputințele sale...

După masă arhierul a vizitat cimitirul de acolo, iar în drumul călătoriei a vizitat, inopinat biserica din Plugova, îndrumând părintește pe preotul locului Trifon Adamescu, despre cele ce are să îplinească.

Momentele emoționante până la lacrimi, cari se reoglîdeau pe fețele creștinilor, dovedesc efectele binefăcătoare ale năzuințelor Prea Sfințitului nostru episcop, care dorește să încheie legătura sufletească între Păstor și turmă. **Rap.**

Antifonal.

Intr'o „Ipocrizie goală, голуță“ (de te fabula narratur) clarisimul Dr Iuliu Rațiu Iobagu, girantul revistei „Sionul Românesc“ (mostră, paradigmă de „*lucus a non lucendo*“) din Logoj, desprinde, că între catolicism și ortodoxie, numai un singur punct dogmatic desbină: Papatul! Adevăr vechi azi, nou nu era nici pe vremuri!...

Mândru și satisfăcut, de tenorul neșchio-pătării filosofiei scolastice, pretinde, că catolicii au la legea lor un **plus**; în schimb la rândul nostru, noi ortodoxii, suferim de un **minus**!

Va să zică apoi, că negația, lipsa acestui subred „pozitiv“ istoric, de un plus, e jurisdictatura Romei vechi.

Pentru pacea a toată lumea românească, pentru bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu biserici românești pentru împreunarea lor și mai ales pentru mântuirea lor politică, acum nu numai să ne rugăm și să discutăm, dar *tandem aliquando* să și lucrăm.

Ora et labora! „E vremea să **facem Domnului**“. Apoi și despre Iisus știm, că venindu-i vremea: „a **inceput a face** și a învăța“.

Amuțască deci acum cu totul, în ora 11, din clarisimele strane răgușitele antifoane: ba că 4 puncte ne despărțesc, ba că mai multe, ba că chiar numai singurul!?!...

Nu pentru puncte și din răul ori *binele* punctelor s'a spart creștinismul ecumenic, ci din vina oamenilor răiși buni; adicătelea, mai la înțeles: pentru binele unora și răul tuturor!

În ultima analiză desbinarea nu a fost original, obiectivă, reală, materială, de fond; nu a fost religioasă și în credință; ci personală, bisericască, sau și mai adecvat, *ierarhică, iurisdicțională*, „*de facto*“ (Astăzi însă, papismul a alterat și fondul).

„*Care are urechi de auzit, să audă ce zice spiritul bisericilor*“. Nu litera.

Nu antilocvii și antinomii stau împotriva unirii, ci Duhul rău; al trufiei, al ignoranței, al *neîubirei de Dumnezeu și om*.

Restălmăcind, oficial și profesional, litera evangheliei, am ucis viața ei. Legea creștină nu-i sistem și așezământ, al unei forme de viață, ci *însăși ea, viața*. „*Viață să aibă și*

mai mult să aibă“. Eu am venit „*ca viață să aibă*“, zice Domnul.

Punctele dogmatice sunt posterioare *sci-zii ierarhice*. Sunt născocite de răii ideologi spre a justifica separațiunea. La plinirea vremii, de o turmă și un păstor, ele cad de sine, fără a fi discutate și deslegate, de vreme ce nu aceste puncte, nu aceste divergențe sunt obiectivul unirii și al scindării.

Punctele desbinătoare au tăria numai a unei coale de hârtie, ce se sfărțică simplaminte și se dă pradă în para focului.

Fapt istoric e, că ruptura dintre biserica r. catolică și cea ortodoxă e pur și simplu numai pe teme subiectiv, *din o voință neordonată*, și știut e, că „*contra factum, non valet argumentum*“; așa dară, să nu mai paradăm teologicește și să năucim obștea mare, cu puncte („*de strigiis quae non sunt*“) de intercredință, interreligie! „*Ignotos fallit, notis est derisui*“, de a mai cerceta ca Pilat, că unde „*e adevărul*“, atunci adecă, când mărturisiți, palam et publice, că numai un punct ne mai desparte.

„*Testis unus, testis nullus*“. O dovadă, nu-i dovadă. Nu dărîmă încă contenciosul nostru putativ!

Altcum în cele din urmă nu „*propter bonum pacis*“, ci din interes bine priceput al r. catolicismului însuși, abandonați acel plus de papism, și automat și simultan se stinge minusul, care în realitate la noi e numai un gol, e numai abstractiv încât e corelativul plususului din strana voastră.

„*Înțelegeți neamuri și vă plecați, că cu noi e Dumnezeu*“. μετ' υμῶν (Isaia VIII. 9). Nu mai continuați a strica sionul Domnului. *Grăbiți a umplea golul Sionului Izraelului Român*.

„*De va strica cineva casa lui Dumnezeu, strica-l va pe acela Dumnezeu*“.

Mă întreb și vă întreb, cine e casa lui Dumnezeu? Nu sunt în stare să răspund. Nici din strana voastră nu poate răspunde nime. Sf. Pavel ne împacă pe toți spunând: *că cu toții suntem* (I. Cor. II. 7). Amin.

De încheere trebuie să amintim, că logomahia cu terminii străini de limbajul bisericesc: *plus-minus* strică mult nu polemice, ci cauzei catolice!

Plus cu minus, ori unde, ori când *e minus*.

Auditor Rotae.

Creștinism și viață modernă.

Creștinismul se naște prin marea minune a Întrupării și a Răscumpărării și trăește din prezența mistică a Mântuitorului și asistența harică a sfântului Duh în biserică. El ni-se înfățișează dela întemeierea lui ca o forță morală regeneratoare. În haosul sufletesc care cutropise în mare parte societatea din imperiul roman, învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos apare ca un liman de scăpare pentru toate sufletele chinuite. Atunci când slăbise avântul spre filosofie al antichității, când nu mai apăreau îndrăzneți inventatori și organizatori ai științei, când au apus străluciții retori cari împărțeau meșteșugul graiului trumos și iscusit în oratoria cea mai frumoasă poporului, apare creștinismul, introducând o nouă concepție de viață, o nouă eră a oratoriei și cugetării adânci care întruchipează în sf. Ioan Gură de aur culmea elocvenței bisericesti.

Expresiunea sentimentelor atâtea în noi de contemplarea întregii lucrări de Răscumpărare ajunge într'aceasta la încununare și apogeul său. Nici cele mai întunecate epoci de persecuție religioasă, când entuziasmul bisericesc se confundă cu intoleranța care a cerut jefurile inutile, nici cele mai îndrăznețe tendințe raționaliste dintr'o vreme când descoperirile noi științifice și avântul filosofiei îi făceau pe oameni să creadă că credința și prin urmare și biserica sunt lucruri de cari omenirea în noul ei ideal s'ar putea dispensa, n'au mai putut slăbi aceasta forță morală introdusă de creștinism.

Puternicii bărbați ai zilelor de atunci, filosofi, învățații, sclavii și cerșetorii, indivizii singulari și apoi popoare întregi, îmbrățișează crezul cel nou cu entuziasmul omului care vedea scăparea aproape de abis. Biserica creștină formează dela început conștiința morală a omenirii. Ca element prin excelență sufletesc, creștinismul a contribuit prin urmare la o înnoire a vieții morale din antichitate. Iar biserica noastră ortodoxă răsăriteană n'a făcut altceva decât a dus mai departe experiența intimă a creștinismului primar. La noi la Români, îndeosebi în vremea când eram despărțiți sub diferite stăpâniri streine, biserica noastră era legătura de unire sufletească și de tradiție națională. Ea ne-a mărit puterea, ea ne-a dat mângăierea și speranța în vremuri mai bune, ea ne-a întărit conștiința unității noastre etnice. Poporul nostru, care deci atâtea veacuri a confundat noțiunea de Patrie cu cea a credinței, va pricepe ușor cât reazim poate găsi în doctrina Mântuitorului. Numai credința în Dumnezeuul

cel viu ne va vindeca de contemplarea abstractă și socială, de transformarea obiectelor sociale mărginite în divinități. Viața de acum ni-se prezintă mai puțin contemplativă, mai plină de grijile lumești ce le întâlnim în fiecare clipă.

Lumea vremurilor, intrigată și neliniștită cum este și a noastră s'a depărtat pe încetul dela legea duhului care dă viață în Iisus Hristos, de legea Duhului sfânt, care izbăvește de legea păcatului și a morții. Lumea noastră o vedem că stă acum departe de poruncile Celui ce a creat cu înțelepciune cerul și pământul; ea se înstrăinează mereu de ceace înseamnă creștinism și adevăr etern și se frământă cu mintea să deslege rosturile vieții prin puterile mărginite ale omului vremelnic.

Câte imoralități, crime și fărădelegi nu s'au comis în omenire în numele acestei sfinte rațiuni, s'a cocoțat încă pe un pedestal metafizic, indentificându-se când cu dreptul sfânt al națiunii, când îmbrăcând zăua dreptății, spre a purcede apoi la lupta de exterminare, în numele misiunii supranaturale sau a introducerii civilizației ce nu mai suferă amânare!

Criza morală a societății de azi a produs o dezechilibrare sufletească a poporului nostru, care nu mai are încrederea necesară nici în munca lui, nici în sprijinul autorității de stat. Societatea contemporană ne oferă un trist tablou pe care stau impregnate aceste două cuvinte: „haos și anarhie“ elemente de disoluție și evident motive de neliniște.

Cea mai adâncă tâlcuire a vieții reale pentru toți cei ce au trecut prin amăgirile vieții moderne e să-și schimbe părerea că în ceace au crezut ei nu e numai o simplă tradiție sacrosanctă, ci adevăr etern. Să-l scăpăm pe omul etern din confuzia spiritului timpului și să-l conducem la creștinismul primar, spre ai desface sufletul din naiva unitate cu viața senzuală. Ortodoxia să fie pentru noi o sfântă realitate, iar nu o titulatură arhaică suplimentară și neînsemnată.

În setea noastră după mântuire, nu simțim oare că clocotește în noi un dor neînfrânat de evadare a spiritului în lumea făpturilor terestre? Desigur că da; petrecem chinurile nașterii celei noi, care ne aduce aminte de prăbușirea ce s'a produs prin preajma anilor 400 într'un suflet înăbușit de buruiiana păcatelor, în sufletul faimosului retor din Tagaste, care a fost fericitul Augustin de mai târziu. Ca și ei, înglodați în noroiul păcatelor, oamenii în cari mai licărește o fărâmă de suflet, frântură din Dumnezeuire, aud în toiul chinurilor ce precedează prefacerea

lor, glas îngeresc de copil care le spune să vină la Hristos.

Cu cât mai furios se agită valurile evenimentelor și lovesc în naia bisericii noastre, cu atât mai strâns să ne ținem de ea, încingându-ne cu „brâul de salvare al credinții“ singur nădăjduind că Stăpânitorul și Mântuitorul lumii acesteia nu ne va lăsa să ne înecăm în adâncul valurilor pierzării. Inoște-te suflete al meu, căci de aceea au pogorît cerurile pe Fiul Tatălui și s'a pogorît în valurile Iordanului ca să te spele de murdăria păcatului și să-ți inoculeze sămânța nemuririi!

Petru Toma

Pe marginea actualității.

Putem și noi spera.

de: Pr. IACOB CREȚIU.

Așa cum ne-am grăbit și altă dată, ca în această coloană, să încreștăm pe răbojul speranțelor noastre de mai bine, orice semn de bun augur, ne grăbim să înregistrăm și de astă dată un început de reparare a nedreptății ce ni-s'a făcut prin aplicarea atâtor curbe de sacrificii asupra salariilor noastre de mizerie.

Insfârșit putem și noi spera într'o îndreptare a situației noastre materiale. Cu cele 2000 Lei lunar drept retribuții pe cari ni le-a dat și ni le dă și în prezent Statul nostru ortodox, pentru serviciile pe cari le facem, am fost batjocuriți în înțelesul strict al cuvântului. Dar am tăcut și suferit, pentrucă noi n'avem dreptul nici să ne apărăm, și așa fiind, supra judecați de cei cari și-au bătut joc de noi prin tratamentul ce ni-s'a aplicat.

Noi am fost și suntem și azi, trebuie să o spunem răspicat, între ciocan și nicovală. Guvernării de până acum, atunci când ne-au impus numai nouă atâtea curbe de sacrificii asupra salariului nostru de mizerie și-au justificat procedura prin afirmări că noi mai avem și venite stolare, venitele epitrahilului, iar credincioșii ne-au spus mereu și ne spun că suntem plătiți de stat și deci: ce să ne mai plătească și ei? Trebuie să facem toate serviciile în mod gratuit.

Și într'o asemenea situație am dus-o și o ducem și azi, cum numai noi știm, cunoscându-ne numai noi greul existenței noastre.

Să trăești numai din 2000 Lei lunar, să faci față tuturor exigențelor sociale de azi dintr'o sumă cu care este retribuit și factorul poștal, acaru, ca și omul de serviciu dela orice instituție, când venitele stolare sunt ca și inexistente,

când sesiunile parohiale nu aduc atât ca să ne putem plăti impozitul agricol, când pe alocuri în lipsă de case parohiale mai trebuie să plătim și chirie, numai noi știm cum am trăit și trăim.

Dar, însfârșit, *doleanțele noastre cuprinse în moțiunea congresului preoților din întreaga țară, ținut nu de mult la București, au fost pe deplin înțelese de domnul ministru al Cultelor Alexandru Lapedatu*, a cărui solitudine față de nevoile noastre e bine cunoscută de mult. În ședința Senatului ținută în 26 Iunie a. c. I. P. S. S. mitropolitul Dr Nicolae Bălan, a adresat d-lui ministru al Cultelor o comunicare prin care după ce a arătat „rolul de factor moralizator al poporului, rol pe care preoțimea cu atâta râvnă îl îndeplinește“ a mai spus și următoarele:

„Mă simt obligat să exprim Onor. Guvern mulțumirile bisericii pentru solitudinea aratăată față de preoțimea noastră prin suprimarea curbilor ce i-au fost aplicate la leafă *in plus*, față de ceilalți salariați ai statului. Aceasta este un gest de echitate pentrucă nu este admisibil ca statul să măsoare cu 2 măsuri celor ce-i servesc interesele deopotrivă“. Și în încheiere, I. P. S. a spus: „Făcând această comunicare, aș fi foarte recunoscător d-lui ministru al Cultelor, dacă ar binevoi, pentru liniștirea preoțimii, să ne comunice ce îndreptări s'au luat în noul proiect de buget, pentru ameliorarea stărei sale materiale?...“

La acestea d-l ministru Alexandru Lapedatu a spus că pentru a satisface doleanțele clerului, a trecut în buget: 1. „un fond global pentru întregirea salariilor clerului pe urma scăderii lor prin aplicarea celor 2 curbe în plus impuse, cum se știe în chip excepțional, preoților, în trecut — fond din care se va putea, începând dela 1 Noemvrie sau chiar dela 1 Octomvrie, repara nedreptatea ce s'a făcut clerului cu aplicarea acestor curbe.

2. Sumele necesare pentru acordarea termenelor de gradații convenite preoților, la toate Cultele, cu începerea dela 1 Octomvrie.

3. Fond pentru înființarea a 100 parohii noi la Biserica ortodoxă și a 5 parohii noi la biserica unită (după ce timp de 4 ani nu s'a mai prevăzut nici o parohie nouă în bugetul Statului).

4. Fond pentru plata preoților ce se vor mai numi în parohiile vacante, tot dela 1 Octomvrie, pentru ambele biserici naționale.

5. Fond pentru plata a încă 72 protoierei la biserica ortodoxă cu diurne lunare de 2300 Lei etc.“

În încheiere a mai spus d-l ministru: „Cum vedeți, un început serios, citez a zice chiar

foarte serios, de restaurare a bisericilor noastre naționale și a celorlalte culte istorice în drep-
turile lor și de reparare a greșelilor și nedrep-
tăților ce li s'au făcut în trecut. Iar aceasta
într-o vreme de mare penurie a tezaurului Sta-
tului și de mari dificultăți bugetare, căci guver-
nul s'a socotit obligat să dea aceste reparații,
obligat moralmente pentru situația și rolul im-
portant pe care bisericile și cultele îl îndeplinesc
în viața Statului..." etc.

Considerând că prin reproducerea unor
asemenea declarații nu facem un lucru de pri-
sos, inutil, ci dimpotrivă și crezând în realizarea
lor, îndrăznim să afirmăm că însăși mai putem
și noi spera într-o îmbunătățire a sortii noastre.

Urmează ca noi să rămânem și pe mai
departe trezi la posturile noastre de înaltă răs-
pundere și să nu pierdem nădejdea în sosirea
unor vremuri mai bune și pentru noi. Munca
depusă pe altarul neamului va trebui să fie re-
compensată ca în felul acesta, cei cari o depun,
fiind scutiți de grija zilei de mâine, să poată
munci și cu mai multă dragoste.

ȘTIRI

Pioasă solemnitate în Sinaia. Implinindu-se
zilele trecute jumătate de an dela moartea marelui
bărbat de stat I. G. Duca, membrii guvernului au asistat
la desvelirea unei plăci comemorative în gara Sinaiei.
Pe locul unde fostul prim ministru a fost ucis s'a pus
o cruce neagră în semn de pioasă amintire. La tristele
solemnități a luat parte și văduva defunctului, precum
și fiul și rudele sale.

Pentru muzeul eparhial au intrat săptămâna
trecută următoarele donațiuni: un antologhion slavonesc
vechi, dăruit de preotul *Nicolae Călniceanu* din Butin,
o monedă de argint de 20 fileri de pe timpul lui
Francisc II. (1824) donată de episcopul *Nicolae Băloni*
din Caransebeș și una identică de aramă dela *George*
Dumitru din serviciul Consiliului eparhial. Mulțumirile
noastre!

A murit doamna Curie. Văduva Maria Curie
profesoară de renume mare, care împreună cu soțul ei
a fost descoperitoarea radiumului, a murit zilele trecute.

Aviz. Se comunică onoratului cler și popor cre-
dincios, că la sărbătoarea Sf. Prooroc Ilie, 20 Iulie a. c.,
se va face obicinuitul pelerinaj la sf. mănăstire dela
„Izvorul Miron“ din hotarul comunei Românesci proto-
popiatul Făgetului.

Cu acest prilej se va celebra sfânta Liturghie în
sobor cu predica ocazională iar lângă izvorul tămăduitor
se va face Sfântul Maslu cu șapte preoți și se vor ceti
rugăciuni după trebuința fiecăruia.

Cei pregătiți se vor putea împărtăși cu sfânta
Cuminăcătura. *Sebastian Olariu* protopresbiter.

BIBLIOGRAFIE

„Darurile Duhului Sfânt“ predici de P. S. episcop
Grigorie al Aradului. Arad, 1934, pagini 60. Prețul
lei 15 plus porto.

Broșura aceasta cuprinde opt predici ținute de
P. S. episcop Grigorie în cele două zile ale sfințelor
Rusalii din anul 1934. Este o glorie a Bisericii
ortodoxe, care a primit cu prisosință darurile Duhului
Sfânt. Creștinismul nostru consacră numai o sărbătoare
preamăririi Duhului Sfânt în biserică, dar lucrarea
aceasta este o apoteoză a lucrării Duhului Sfânt. Pil-
dele și asemănările din fiecare predică fac ca această
broșură să fie de o mare utilitate pentru fiecare cuvân-
tător. Se poate procura la Librăria Diecezană Arad.

Obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici, se află

de vânzare la Librăria Diecezană.

AVIZ!

Primesc spre executare în culori
de ulei tot felul de lucrări de

Artă bisericască

și anume:

Ripizi,

Steaguri,

Prăsnicare,

Mormântul Domnului

și tot felul de obiecte bisericesti.

Prof. Cornel G. Otonoga, pictor

Caransebeș, Str. Ghețării 4.